

עין שופט
גר מצוה

מ:

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

מסורת הש"ס

וכל כך לפי שאין עונין אמן במקדש. מימה והלא היו עונין ברוך שכלל"ו כשהיו שומעין שם הקדוש כדמנן בפרק אמר להן הממונה (וימא דף לה) ובפרק טרף בקלפי (שם דף לג). וזה היה שומעין את השם מפי כהן גדול בשעת הגרלה היו נופלין על פניהם כדלמא גירושלמי הקרוזים היו נופלין על פניהם והרחוקים היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו העולם ועד ולאו ואלו לא היו זוין משם עד שהיה מתעלם מהן וגרלה דהתם ה"פ הקרוזים היו נופלים וכ"ש שהיו אומרים בשכלל"ו אצל הרחוקים לא היו נופלין אלא בלא נפילה היו אומרים והיה שם הקדוש מתעלם ומשכח מן השומעים קודם שהיו זוין משם מ"מ קא חזינן שהיו מפסיקין בענייתן בשכלל"ו ושמה היו עונין בשכלל"ו אלאחר כשהיו שומעין שם הנכבד והנודע ולא היו מפסיקין עד סוף הפסוק ולפי שלא היו מפסיקין בין פסוק לפסוק משום להו כמו נכרה אמת: ובגין שיע"ב ב"ב ברכה תהיה שגא ומרום ע"ב ב"ב ברכה תהיה. וזאתה תהיה מפרש בפ"ב דמסכת

תענית (דף טז:) שהיא בשכלל"ו: שמעת מינה חולקין כבוד ה'אמר בנקום הרב.

פי' הרב ר' יתכן דר מרדכי בפרק ב"ב לו (וימא טז:) נראה דאסגן קאי שמקבל ס"ת מראש הכנסת ואינה מקבלת ממון בית הכנסת נמלא שזה חלק לו לסגן כבוד שראש הכנסת לרין לקבל מיד חזן הכנסת וליתן לסגן ולעשר אביו כולם משום כבודו דכ"ג דסופו לקבלה מיד הסגן אפי"ש סגן משום ומוכר עדיין כהן גדול מעולה ממנו: שמעת מינה. וא"ת אמאי לא משמי כגון דלפי ליה כ"ג יקרא לסגן וסגן הכנסת כדפסיק חז"ל ונחלין (כ"ג דף קט:) והילכתא חולקין והילכתא אין חולקין קאי הילכתא הילכתא ל"ק הא דלפי ליה רביה יקרא הא דלא פליג ליה י"ל הא כבסמא קמי דלעולם היה המנהג כך בין פליג בין לא פליג ופולגמיהו התם נמי בין פליג בין לא פליג דאי פולגמיהו דלפיג לפסוק בערתי כמ"ד חולקין ואי בדלא פליג לפסוק כמ"ד אין חולקין: והאמר מר אין ישיבה בעורה. לא ידעמי מקומו ומימי לה צפ"ק דתמך (דף טז.) וצפ"ק עשרה יוחסין (קדושין פ"ה.) וצפ"ק דיומא (דף טז.) ובחוספות רבי הראשי דבחלק (סנהדרין ק"א.) בגמ' דג' מלכים מקומו ומורי הרב רבי מאיר בר קלונימוס הראשי מקומו בחוספתא דסנהדרין (בפרק כהן גדול וגרלה דבמוספתא דר' חייל מקומו דהא מקשה גירושלמי לא כן מני רבי חייל לא היתה ישיבה בעורה אלא למלכי בית דוד ואמר ר' אמי בשם ר"ל אף למלכי בית דוד לא היתה ישיבה בעורה חיפטר שמקן לו כבודא וישב לו והכתיב ויבא המלך דוד וישב לפני ה' אחר ר' אייבו צ"ר נגרי שישב עמו בחפלה חמון חנין יאלת כח הראשונה וישבה לה בחר הבית השניה בחיל השלישית במקומו רבי נחמיה בשם ר' מנא מי חנין ישיבה לה (לא) במקומו עמדה לה במקומו והא דרבי אמי דמייתי גירושלמי דאף למלכי בית דוד לא היתה ישיבה במקומו בחוספתא מדרש שחר טוב והתם משמע דלמית דוד היה מתוקן ככא וס' היתה ישיבה וי"ל שאותו ככא היה חזן לעורה והכי איתא התם אשרי האיש וצ"ה ויבא המלך דוד וישב לפני ה' וכן מני רבי חייל אין ישיבה בעורה אלא למלכות בית דוד רבי אמי בשם ריש לקיש אמר אין ישיבה בעורה אלא במקום מלכות בית דוד בלבד משמע דנראו מקום האיש מלל דאף לעמנו אין ישיבה בעורה ומו חתם וכן הוא אומר וישב לפני ה' ולא כן א"ר הווא בשם רבי שמעון אין ישיבה בעורה אלא למעלה להם קפילת רגל שנאמר ורגליהם רגל ישרה וכתיב שרפים עומדים ממעל לו וכתיב וכל לבא השמים עומדים מימיו ומשמאלו למעלה אין ישיבה ודוד וישב אמר רבי אמי אף למלכי בית דוד אין להן ישיבה בעורה מהו וישב לפני ה' ששמך עמנו לבוא ולמי היתה ישיבה בעורה וזהויל היו אומר לכ"ג שנאמר ועלי הכהן וישב עמו בחפלה וקשה לר"י אם לכ"ג היתה ישיבה א"ר מתי מקשה הכא הא אנו כ"ג קיימין ומו (שקיים מפ' שי דנחמיה דף טז.) דלמך התם כילי קדש מניח ידו הימנית ועל גבי רגלו הימנית ומקדש אמר לו הפלגת אי אפשר לעשות כן שפיר קאמר ליה אמר רבי יוסף חבירי מסייעו חזק בנייהו עמיהו מן העל אובא בנייהו: מכז

וכל כך לפי שאין עונין אמן במקדש. מימה והלא היו עונין ברוך שכלל"ו כשהיו שומעין שם הקדוש כדמנן בפרק אמר להן הממונה (וימא דף לה) ובפרק טרף בקלפי (שם דף לג). וזה היה שומעין את השם מפי כהן גדול בשעת הגרלה היו נופלין על פניהם כדלמא גירושלמי הקרוזים היו נופלין על פניהם והרחוקים היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו העולם ועד ולאו ואלו לא היו זוין משם עד שהיה מתעלם מהן וגרלה דהתם ה"פ הקרוזים היו נופלים וכ"ש שהיו אומרים בשכלל"ו אצל הרחוקים לא היו נופלין אלא בלא נפילה היו אומרים והיה שם הקדוש מתעלם ומשכח מן השומעים קודם שהיו זוין משם מ"מ קא חזינן שהיו מפסיקין בענייתן בשכלל"ו ושמה היו עונין בשכלל"ו אלאחר כשהיו שומעין שם הנכבד והנודע ולא היו מפסיקין עד סוף הפסוק ולפי שלא היו מפסיקין בין פסוק לפסוק משום להו כמו נכרה אמת: ובגין שיע"ב ב"ב ברכה תהיה שגא ומרום ע"ב ב"ב ברכה תהיה. וזאתה תהיה מפרש בפ"ב דמסכת

תענית (דף טז:) שהיא בשכלל"ו: שמעת מינה חולקין כבוד ה'אמר בנקום הרב. וצ"ה ויבא המלך דוד וישב לפני ה' וכן מני רבי חייל אין ישיבה בעורה אלא למלכות בית דוד רבי אמי בשם ריש לקיש אמר אין ישיבה בעורה אלא במקום מלכות בית דוד בלבד משמע דנראו מקום האיש מלל דאף לעמנו אין ישיבה בעורה ומו חתם וכן הוא אומר וישב לפני ה' ולא כן א"ר הווא בשם רבי שמעון אין ישיבה בעורה אלא למעלה להם קפילת רגל שנאמר ורגליהם רגל ישרה וכתיב שרפים עומדים ממעל לו וכתיב וכל לבא השמים עומדים מימיו ומשמאלו למעלה אין ישיבה ודוד וישב אמר רבי אמי אף למלכי בית דוד אין להן ישיבה בעורה מהו וישב לפני ה' ששמך עמנו לבוא ולמי היתה ישיבה בעורה וזהויל היו אומר לכ"ג שנאמר ועלי הכהן וישב עמו בחפלה וקשה לר"י אם לכ"ג היתה ישיבה א"ר מתי מקשה הכא הא אנו כ"ג קיימין ומו (שקיים מפ' שי דנחמיה דף טז.) דלמך התם כילי קדש מניח ידו הימנית ועל גבי רגלו הימנית ומקדש אמר לו הפלגת אי אפשר לעשות כן שפיר קאמר ליה אמר רבי יוסף חבירי מסייעו חזק בנייהו עמיהו מן העל אובא בנייהו: מכז

כמו ב"ב. ובגמרא (שם) צ"ל כן למה ומשניין שלא להוציא לעו ועל ספר מורה: על הסורה. נכרה של אחריה. ועל העבודה רצה. ועל ההודאה מודים לפי שנגמרה העבודה ואין עבודה בלא הודאה כדאמרין במסכת מגילה (דף י"ה.) וזוה תורה יבדלני (שם) אחר וצויה הודאה: ועל מחילת העון. אמה בחמתנו שחמת מלך מוחל וסולח לעוונותיו ולעונות עמו וגו': ועל המקדש. מתפלל על המקדש וחותם בברוך אשר בחר במקדש: ועל ישראל. מתפלל על ישראל וחותם ברוך הבורא בעמו ישראל. וכן על ירושלים ובמסכת סוטה ירושלמית (מפרש לה: ועל שאר הספלה. בגמרא (שם) מפרש לה: גמ' שמע מינה. מדקמי חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת כי ואין חזן הכנסת נותנה לכ"ג אלא מכבד את ראש הכנסת צפני הסגן ובצפני כהן גדול וראש הכנסת מכבד הסגן צפני כ"ג ש"מ חולקין כבוד לתלמיד תלמיד קטן חולק כבוד לתלמיד גדול ממנו ואפי"ש שהרב שם ואין גנאי לרב וכתמא כמ"ד חולקין דפלוגתא היא צ"ש נחלין גבי נשות ללפחד (כ"ב דף קט:) כולה משום כבודו דכ"ג. ולעולם אין חולקין והכא כולה משום יקרא דכ"ג הוא שמרדן היא צ"ש נחלין מעלה למעלה ממעלה: אין ישיבה בעורה. דלן כבוד שמים כך ואפי' מלאכי השרת אין להם שם ישיבה דכתיב (ישעיהו ו) עומדים ממעל לו (קרבנך) על חד מן קאמיא (מגילת ו): אלא למלכי בית דוד. שחלק להם המקום כבוד להראות שמלכותו שלימה: כדאמר רב חסדא. לקמט: בעורם נשים. היו קורין זו והיא היתה חול בשאר הר הבית שלא נתקדש אלא מן החומה ולפנים ואפילו חלל שער נקטר העולה מעורת נשים לערות ישראל לא נתקדש: ויקרא

הגהות מר"ב
רשבורג
[א] נ"ה הכל נמי בערות
נשים מחייב. מלת מחייב
מתקן וי"ב דמילא ל"ל
לפני ד"ה מה שכתבתי
ביומא דף טז פ"ב ע"י
ש"מ כתיב ל"ה כלל
הגמרא אית פ"ה ומ"ש על
סוגין צ"ש:

(א) תענית טז: כרית סג.
(ב) ר"ש (א) יומא פ"ה.
(ג) י"ב ועל ס"ה (ס) וימא
טז. לקמן פ"ה: כ"ב ק"ש: (ז)
(ח) סנהדרין ק"א: פ"ש מחיל
מ"ה. פ"ש קדושין פ"ה: יומא
ס"ה. פ"ש ט"ז: (ז) (א) [שם]
יומא ט"ז: פ"ש מוספתא
פ"ז: (ח) [לקמן פ"ה].
(ט) (הילולין ג.) (פ"ה) [פ"ה].
(י) [לקמן פ"ה]. (ז) [דף פ"ה].
(יא) [פ"ה]. (ז) [פ"ה] יומא
(יב) [פ"ה] (ז) [פ"ה] ויפ"ח
ולתב מיכא ומשני אמר קרא
לשמה. כ"ל ר"ש.

תורה אור השלם
1. ויאמר הלוים יושבי
וקרטיאל בני השבט
שרביה יהודה שבט
פתוחיה קומו ברכו את יי
אלהיכם מן העולם עד
העולם ויברכו שם
כבודו ומרום על כל
ברכה ותהלה.
נחמיה ט ה
2. ויברך יי אל משה
אחרי מות שני בני אהרן
בקרבתם לפני יי קדושה.
ויקרא טו א
3. אך בעשור לחודש
השביעי הזה יום
השפירות הוא מקרא
קדש ויהיה לכם ועניתם
את נפשתיכם ויקרבתם
אל אשה לוי ויקרא בו כי
4. ובעשור לחודש
השביעי הזה מקרא
קדש ויהיה לכם ועניתם
את נפשתיכם כל
מלאכה לא תעשו
מכרז כ"ו
5. ויבא המלך דוד וישב
לפני יי ויאמר מי אנכי
אדני אלהים ומי בתי כי
הביאתני עד הלום.
שמואל ב ו יח

1. ויאמר הלוים יושבי
וקרטיאל בני השבט
שרביה יהודה שבט
פתוחיה קומו ברכו את יי
אלהיכם מן העולם עד
העולם ויברכו שם
כבודו ומרום על כל
ברכה ותהלה.
נחמיה ט ה
2. ויברך יי אל משה
אחרי מות שני בני אהרן
בקרבתם לפני יי קדושה.
ויקרא טו א
3. אך בעשור לחודש
השביעי הזה יום
השפירות הוא מקרא
קדש ויהיה לכם ועניתם
את נפשתיכם ויקרבתם
אל אשה לוי ויקרא בו כי
4. ובעשור לחודש
השביעי הזה מקרא
קדש ויהיה לכם ועניתם
את נפשתיכם כל
מלאכה לא תעשו
מכרז כ"ו
5. ויבא המלך דוד וישב
לפני יי ויאמר מי אנכי
אדני אלהים ומי בתי כי
הביאתני עד הלום.
שמואל ב ו יח